

Daugavas krasts 2018. gada pavasarī. Inese ar dēlu pie iestādītā pirmā Laimes koka, ko stādīja Valsts prezidents, skolēni un visu trīs konfesiju pārstāvji par godu Latvijas simtgadei un *Lielās talkas* desmitgadei.

Kākaiss cilvēks IS CILVĒKS!

šobrīd tur grūti atrast kādu atkritumu. Piemēram, pirms desmit gadiem Šmerļa mežā atradām vismaz trīs nodedzinātu automašīnu vrakus, pie Dūņezera bija milzīga bedre, kas bija pilna ar celtniecības atkritumiem, šiferi, izmestām vannām, veciem podiem. Cilvēki tiešām vairs neatceras, kā agrāk bija, – varbūt vajadzētu uztaisīt kādu video ar to, kā bija pirms gadiem desmit un kā ir tagad!

Lai apzinātos to visu atkritumu daudzumu, sniegsu piemēru: pirmajā gadā nopirkām miljons atkritumu maisu un visi tie tika piepildīti, nerunājot par lielgabarīta dražu – riepām, vecām mēbeļiem un daudz ko citu. Bet tagad daudzas pašvaldības reģionos jau teic, ka viņiem šie maisi īsti vairs nav vajadzīgi, jo vairs nav tādu piegānītu teritoriju, ko talkās vajadzētu sakopt. Taču tas, ka cilvēki jau ir pieraduši pie sakoptas vides, ir tikai labi, jo agrāk uzskatīja, ka dzīvot atkritumos – tas ir normāli, bet tagad esam pieradinājuši viņus

dzīvot tūrā vidē. Viņi tiecas pēc šīs labsajūtas, bet tā provocē attieksmes maiņu – cilvēki vairs tik ļoti nepiedražo apkārtni.

Protams, viens ir domāt zaļi, rīkoties zaļi, savākt aiz sevis mēslus. Bet, ja tā padomā, tam visam ir maz jēgas un tā ir divkosīga rīcība, ja cilvēks uz talku brauc ar dīzeļzināja darbinātu auto, pa ceļam nopērk kafiju plastmasas krūzītē un visu talkošanu iemūžina savā supermodernajā mobilajā telefonā. Auto piesārņo atmosfēru, kofeīnu no organisma izvada kopā ar iepriekšējā nedēļā lietotajām antibiotikām, tā piesārņojot upes un gruntsūdeņus, bet jaunāko tehnoloģiju ražošanā ieguldīti un patērēti milzīgi vides resursi. It kā vide tiek sakopta, bet tajā pašā laikā piegānīta. Vai talkošana nav ciņa ar vējdzirnāvām?

Lai planēta varētu pastāvēt, fundamentāli jāmaina mūsu paradumi, bet baidos, ka cilvēki, tostarp arī es, neesam gatavi atteikties no komforta. Ciņa ar

vējdzirnāvām? Kā to ņem. Piemēram, ir slimis pacients, kurš agrāk vai vēlāk nomirs. Bet vai tāpēc mēs viņu neaprūpējam, nebarojam, neārstējam, neapkopjam? Mēs taču neatstājam nomirt netūrībā un mēslos. Tas pats ir ar Zemi. Jā, daba šobrīd ir smagi slima un ir sasniegusi krīzes punktu, ko ir ļoti sarežģīti apturēt. Bet es nezaudēju cerību. Un nedomāju, ka talkošana ir divkosīga rīcība. Jo, lai ko mēs darītu, mēs radām piesārņojumu. *Homo sapiens* ir tāda suga, kas aiz sevis atstāj atkritumus, un ne velti ir tāds teiciens, ka visekoloģiskākais cilvēks ir miris cilvēks. Kad ir komposts.

Bet tas nenozīmē, ka mums nevajag neko nedarīt, ka vajag dzīvot pašu atkritumos, ar pilnu krūti izbaudīt visu, kas iespējams, un gaidīt pasaules galu. Nē! Jāizdara kaut vai tas mazumiņš, kas iespējams. Jā, protams, es neesmu gatava

atteikties no automašīnas, no mobilā telefona, no apģērba. Taču varu palīdzēt dabai, nepērkot to visu, tiklīdz iepatikas kas cits vai iznāk jauns telefona modelis. Es nesekoju līdzī modei, es preces iegādājos tikai tad, kad tās man nepieciešamas, es iepērkos mazāk, tādējādi manis dēļ tiek patērēts mazāk dabas resursu, mazāk tiek piesārņota vide. Nē, tā nav divkosība, bet gan cerību stariņš. Man mamma vienmēr uzsvēra: lai cik bezcerīga būtu situācija, nedrīkst padoties. Ir jāspīrinās preti! Domāju, ka mūsu talkas ir šī spīrināšanās.

No kurienes jums radusies šī interese par dabu, šī misija rūpēties par vidi?

Domāju, ka no manas omītes. Viņa bija viens no tiem cilvēkiem, kas nevarēja paiet garām slimam dzīvniekam, bet gan paņēma līdzī un ārstēja. Viņa bija dabas cilvēks, viņa man iemācīja, kā ārstniecībā izmantot dabas veltes. Viņa zināja dažādu zāļu tēju piemērošanu, un domāju, ka man šī dabas mīlestība ielikta jau šūpulī.

Jums pašai arī ir bērns. Kā jūs viņam iemācāt dabas mīlestību? Kā jūs to darāt?

Ir strikti pateikts, ka neko nedrīkst nomest zemē. Man ir arī ļoti stingra attieksme pret ēdienu – ja ko paņem, tad ir jāapēd viss. Nedrīkst šķīvi atstāt pustukšu un ēdienu izmest. Mēģinu bērnam iemācīt izpratni, ka cilvēks nav radības kronis, nedrīkst sist, piemēram, kokiem, jo tiem sāp. Bet pats galvenais – mēģinu iemācīt, ka daba ir jāmīl, ka daba ir dzīva, ka nevajag bez jēgas nosist zīrnekli vai mušu, kas varētu būt ēdiens kādam putniņam... Un puika tā dara, viņš mušas neķer, bet atver logu un izlaiž laukā. Uzsvēru un mācu šo gudrību, ka no dabas vajag paņemt tikai tik, cik patiešām ir nepieciešams. Un, protams, bērns piedalās arī visās talkās.

Jūs esat izdarījusi vēl kādu labu darbu, esat adoptējusi puisīti. Turklāt jums bija drosme adoptēt piecgadīgu bērnu – cilvēku ar savu raksturu, personību un dzīves pieredzi. Ko ieteiktu tiem, kas apsver domu par adopciju, taču baidās no šā soļa?

Bailes ir ļoti pareizas jūtas, jo tas nozīmē, ka šie cilvēki ļoti nopietni pieiet adopcijas jautājumam, ka viņiem ir liela atbildības izjūta, ka viņi nepadosies pie pirmajām grūtībām. Mana pieredze ar adoptētu bērnu ir trīs gadi, un varu pateikt, ka tas nav viegli. Jo, protams, viņš nav mans bērns, ar kuru man izveidojusies saikne, kuru es pazīstu jau vēl pirms viņa piedzimšanas. Paņemot svešu bērniņu, pirmie gadi paiet, iepazīstot vienam otru. Taču es ne mirkli nenožēloju savu lēmumu, kaut arī dzīve pilnīgi sagriezusies kājām gaisā.

Un pēc savas pieredzes gribētu uzsvērt, ka bērniņš jāadoptē tikai un vienīgi tad, kad ir absolūta, divsimtprocentīga pārliecība un apziņa ar sirdi, prātu un intuīciju, ka vēlaties tieši šo konkrēto bērnu un nevienu citu. Ka jūs gribat nevis vienkārši kādu adoptēt, bet adoptēt tieši viņu. Un, ja ir radusies tāda beznosacījuma mīlestība, tad droši var adoptēt! Man bija tāda sajūta. Man likās, ka no augšas kāds pateica, ka tieši šis puisēns ir jāņem, ka nav citu variantu. Ja man nebūtu bijušas šādas izjūtas, tad es šo soli nebūtu spērusi. **[X]**